

Eenvoudig en schoon doorsmeren

Doorsmeren van machines of trekkers is een karwei dat niet iedereen graag doet. Vaak is het smerig en komt het vet overal behalve waar je het wil.

Fabrikanten doen er alles aan om het klusje wat schoner en eenvoudiger te maken. LandbouwMechanisatie zet een aantal vetspuiten op een rij.

Smeren van machines en trekkers hoort bij de vaste rituelen van het werk op het land. Het smeren voorkomt of verminderd slijtage van bijvoorbeeld lagers en scharnierpunten. Je kunt op verschillende manieren de nippels van vet voorzien: handmatig met een vetpomp of automatisch met een smeersysteem. Ga je met de hand aan het werk, dan zijn er verschillende typen vetspuiten voor vet tot NLGI 2 te verkrijgen. De bekendste is de schaarvetspuit. Die is op ieder landbouwbedrijf wel terug te

vinden. Een schaarvetspuit krijg je geregeld bij een doos vetpatronen, terwijl 'eenzelfde' vetspuit ook zomaar 80 euro kan kosten. Het mag duidelijk zijn dat er grote verschillen tussen deze vetspuiten zitten. De duurdere versies zijn vaak ook geschikt voor het navullen uit een vat. Ook zijn van deze spuiten losse onderdelen te verkrijgen, mochten de afdichtingen versleten zijn. Nieuw bij de schaarvetspuiten zijn de opschroefbare patronen. In plaats van de patroon in de buis, schroef je de patroon op de pomp, waarna

die het vet uit de patroon zuigt.

Draagbare vetpomp

In plaats van de handpomp heeft fabrikant Macnaught een draagbare vulpomp. Hiermee kun je 30 porties vet geven met één slag van de hoofdzuiger. Ook zijn er pneumatische vetspuiten en accuvetspuiten; die vragen minder kracht bij het pompen, maar zorgen er tegelijkertijd voor dat het gevoel met de smeren onderdelen weg is. Zo kun je met een te hoge druk keerringen kapot of losdrukken.

De pneumatische vetspuit is vooral geschikt voor in de werkplaats. Maar je bent dan wel gebonden aan het bereik van de luchtslang. Een hot item op dit moment is de accuvetspuit. Het kost weinig kracht om de vetspuit te bedienen, terwijl je wel een grote hoeveelheid vet kunt verpompen. Ook kun je de vetspuit in een draagriem hangen, zodat je met één hand de slang op het smeerpunt kunt houden, terwijl je met de andere hand de spuit bedient. De draagriem is gemakkelijk wanneer je op een machine moet klimmen om die door te smeren.

Toebehoren

Natuurlijk ben je er met een goede vetspuit alleen nog niet. De verbinding tussen vetspuit en vetnippel, de doorsmeerkop, is erg belangrijk. Niets is irritanter dan een doorsmeerkop die zijn werk niet goed doet. Of je verliest veel vet door lekkage van de doorsmeerkop of de kop blijft niet op de smeernippel zitten. Dat de doorsmeerkop drie of vier bekken heeft, blijkt in de praktijk niet veel uit te maken. Belangrijker is de hardheid van de bekjes in de smeerkop. De bekjes slijten door het gebruik, waardoor een doorsmeerkop niet meer op de smeernippel blijft zitten. Door te kiezen voor doorsmeerkoppen met geharde bekjes, kun je deze slijtage voorkomen. De geharde bekjes blijven langer hun vorm houden, waardoor ze beter op de nippel blijven zitten.

Handvetspuit

De handvetspuit is verkrijgbaar als schaar en als vetspuit voor één hand. De schaarvetspuit is op bijna ieder landbouwbedrijf wel terug te vinden. De prijzen van een dergelijke vetspuiten verschillen. Soms krijg je er een cadeau bij een doos vetpatronen, terwijl je voor een andere 40 euro moet neertellen. De gratis vetspuiten zijn meestal van een B-merk waarvan de kwaliteit minder is. Zuigers blijven hangen en er zijn snel lekkages van vet. Zulke vetspuiten zijn leuk om een paar keer per jaar een vetnippel te smeren, maar in de professionele werkplaats verwacht je iets meer van een spuit. Hier vind je A-merken, zoals Alemitte, Macnaught, Mato, Lincoln en Lumax. Op deze vetspuiten krijg je vaak enkele jaren garantie. Deze spuiten zijn iets duurder, maar je bespaart je veel ergernis. De afdichtingen zijn nauwkeuriger, wat lekkage voorkomt.

hand is te bedienen, de schaarvetspuit en veel variaties daarop. De schaarvetspuit heeft een lange hevel, waardoor het doorsmeren minder kracht vraagt. De vetspuit voor één hand daarentegen vraagt wat meer kracht, maar geeft wel de vrijheid om de slang met de andere hand vast te houden of te richten. Beide uitvoeringen van de handvetspuit zijn te vullen met patronen of met een vetpomp. Ook kun je vetspuiten kopen met een verschillende inhoud of werkdruk. De standaardspuiten zijn geschikt voor vetpatronen van 420 gram of 500 gram los vet. Wil je echter een grotere spuit die je kunt vullen met los vet, dan zijn er ook spuiten verkrijgbaar met een inhoud van 1.000 cc. Ook zijn er de laatste tijd aanbieders van vetspuiten met een doorzichtig reservoir. Hierdoor zie je hoeveel vet zich nog in het reservoir bevindt.

Uitvoering

De handpers is er in verschillende soorten en maten. Zo heb je de vetspuit die met één

Plusen en minnen

- + Je houdt gevoel bij het doorsmeren
- + Eenvoudig aan een machine te hangen
- + Relatief goedkoop
- Beperkte vetvoorraad
- Bij schaarvetspuit twee handen nodig

Pneumatische vetspuit

De pneumatische vetspuit is een bekende verschijning. Vooral in werkplaatsen verlicht deze het doorsmeren. Ook van de pneumatische vetspuit zijn er verschillende soorten en types verkrijgbaar. Zo kan het vet uit een groot vat of emmer opgepompt worden waarna het door een slanghaspel naar het doorsmeerpistool gepompt wordt. De lengte van de slang is hierbij de beperkende factor voor het werkgemak. Je kunt de pneumatische vetpomp echter ook op een vettemmer vlakbij de te smeren machine zetten. Vaak staan deze emmers op een karretje zodat je de zware emmers van 25 of 50 kg niet hoeft te tillen. Voor de grootverbruikers zijn zelfs karretjes te koop waar een vat met 180 kg vet op kan. Er loopt bij deze pompen alleen een luchtslang naar de vetpomp toe. Vanaf de vetpomp loopt een kortere of iets langere slang op een slanghaspel naar het doorsmeerpistool. Met deze pompen ben je iets flexibeler, maar de lengte van de slang vanaf de pomp is de beperkende factor. Hiermee is meteen het beperkte bereik van de pneuma-

tische vetspuit duidelijk. Zelfs de uitvoering met een vetpatroon op het doorsmeerpistool is letterlijk gebonden aan de luchtslang vanaf de compressor.

Hoge druk

De pneumatische vetspuit werkt zeer eenvoudig en licht. Dit laatste is ook meteen een groot nadeel. Zit een vetnippel verstopt, dan is die met de luchtdruk aangedreven vetspuit snel te verhelpen. De druk kan ongemerkt oplopen tot boven 400 bar. Het is dan ook aan te bevelen om met een verstopte nippel een gewone handbediende vetspuit te gebruiken. Je houdt dan gevoel met het doorsmeren, ook wanneer je de verstopping niet weg kunt drukken. Hetzelfde geldt voor keerringen. Die zijn steeds nauwkeuriger en kun je eerder beschadigen als je geen gevoel hebt bij het doorsmeren. Een pneumatische vetspuit voor vetpatronen is al verkrijgbaar vanaf ongeveer 100 euro. Voor een vetspuit voor vaten van 180 kg betaal je zo'n 1.500 euro.

Plussen en minnen

- + Eenvoudige bediening
- + Grote vetvoorraad in emmer of vat
- + Stationaire installatie mogelijk
- Bereik is afhankelijk van de slang
- Geen gevoel bij doorsmeren

Vetspuit met voetpomp

De K6 Mini-lube van Macnaught is een aparte vetspuit die geschikt is voor het doorsmeren van grotere aantallen vetnippels. De Mini-lube past op vetemmers van 2,5 of 5 liter of op een hervulbare container. Het systeem bestaat uit een handbediende pomp met een smeerpistool. Aan de pomp zit een slang met een lengte van 1,5 meter, voorzien van een smeerpistool. Dit pistool is met een kogelkop gemonteerd, zodat de slang niet opdraait, en hij heeft een variabele afgifte met een hoog volume of met een hoge druk, afhankelijk van de instelling.

Werking

Je bedient de voetzuiger bovenop de emmer of container met, zoals de naam al doet vermoeden, de voet. Je drukt de zuiger naar beneden, waarna die het vet oppompt uit de container of emmer en de slang met smeerpistool onder lichte druk zet: ongeveer 10 bar. Hierdoor is het smeerpistool altijd voorzien van vet. Op het smeerpistool zit een schakelaar waarmee je de keuze

maakt tussen een kleine hoeveelheid vet onder hoge druk of meer vet en een lagere druk. De hoge druk is maximaal 690 bar, je geeft dan 0,45 gram vet. Dit kun je bijvoorbeeld gebruiken bij een vetnippel die verstopt zit. Staat het pistool afgesteld op de lage druk, dan pomp je per handbeweging 1,25 gram vet weg met een druk van maximaal 170 bar. Tijdens het smeren komt de voetzuiger langzaam omhoog totdat deze na ongeveer 30 afgiftes zijn eind bereikt. Je voelt dit aan de afnemende druk op het smeerpistool.

Voethendelpers

Uiteraard is Macnaught niet de enige aanbieder van de voetpompvetspuit. Ook andere aanbieders, zoals Mato, bieden een dergelijke voetpompvetspuit aan. Die wijken af wat betreft de werking. Bij deze spuiten bedien je de vetpomp met de voet, waarbij je bij iedere voetbeweging een kleine hoeveelheid vet door de slang rechtstreeks naar de nippel pompt. De K6 van Macnaught kost ongeveer 250 euro.

Plussen en minnen

- + Grote vetvoorraad
- + Hand vrij bij doorsmeren
- + Gevoel bij doorsmeren
- Beperkte reikwijdte slang
- Beperkt aantal smeringen per slag voetzuiger

Accuvetspuit

De accuvetspuit maakt een flinke opmars. Dit komt vooral door het werkgemak. De vetspuit werkt net als de pneumatische vetspuit eenvoudig en licht. Je hebt echter het voordeel van de accu tegenover de luchtslang. Je bent niet afhankelijk van de lengte van de luchtslang. Daarbij komt nog dat je een hand over hebt om de slang met de doorsmeerkop op de vetnippel te drukken.

Uitvoering

De accuvetspuit is voorzien van een reservoir dat je met los vet kunt vullen of met een vetpatroon. Het reservoir zit, afhankelijk van merk en uitvoering, dwars of evenwijdig op de lange elektrisch aangedreven vetpomp. Onderaan de vetpomp bevestig je de accu van 12, 14,4 of 18 volt. Ook dit is weer merkafhankelijk. Enkele merken geven je door middel van een schakelaar de keuze tussen smeren met een hoge druk en laag volume of lage druk en hoog volume. Voor nog meer gemak wordt de accuvetspuit vaak geleverd met een draagriem.

Je hoeft op die manier de spuit niet te dragen bij het doorsmeren. Ook bij het beklimmen van machines komt dit van pas. De capaciteit van de accu's verschilt per merk. Stopt de ene accu al na twee vetpatronen, andere zijn pas na zeventien patronen leeg. Hier speelt vooral de aanschafprijs van de spuit een rol.

Gevoel

Net als de pneumatische vetspuit, moet je ook bij de accuvetspuit goed opletten: ook hiermee heb je geen gevoel bij het doorsmeren. Zit een nippel verstopt of smeert je lagers door met een gevoelige afdichting, dan is het raadzaam dit met een handvetspuit te doen. Zoals eerder vermeld, is de capaciteit van de accu bepalend voor de hoeveelheid vet die verpompt kan worden met een acculading. De duurere versies van de accuvetspuit lijken hierbij de betere kaarten in handen te hebben. Een accuvetspuit koop je voor 250 tot 300 euro.

Plussen en minnen

- + Eenvoudige bediening
- + Accuaandrijving
- + Hand vrij bij doorsmeren
- Geen gevoel bij doorsmeren
- Beperkte vetvoorraad